

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПІД ВПЛИВОМ ERP-СИСТЕМ

Вінницький національний технічний університет

Анотація: Досліджено механізми трансформації процесу прийняття управлінських рішень під впливом інтегрованих інформаційних систем класу ERP крізь призму цифрової трансформації менеджменту та концепції дата-центристського управління. Обґрунтовано перехід від функціонально-ієрархічних моделей до процесно-орієнтованих екосистем, у яких ліквідація інформаційної роздрібленості та створення «єдиного джерела істини» виступають детермінантами підвищення якості управлінського контуру. Виявлено закономірності динамізації аналітичного інструментарію через впровадження технологій обробки даних у реальному часі та алгоритмізацію рутинних операцій. Запропоновано концептуальну модель модернізації управлінського циклу, що забезпечує трансформацію реактивних рішень у стратегічні інструменти проактивного впливу та підвищує адаптивність підприємств до волатильного ринкового середовища.

Ключові слова: прийняття управлінських рішень; ERP-системи; цифрова трансформація; інформаційна інтеграція; алгоритмізація управління; продуктивність менеджменту.

TRANSFORMATION OF THE MANAGEMENT DECISION-MAKING PROCESS UNDER THE INFLUENCE OF ERP-SYSTEMS

Abstract: This study investigates the mechanisms of transforming the management decision-making process under the influence of Enterprise Resource Planning (ERP) systems through the prism of digital transformation and the data-centric management concept. The transition from functional-hierarchical models to process-oriented ecosystems is substantiated, where the elimination of information silos and the creation of a "single source of truth" act as key determinants in improving the quality of the management framework. The study identifies patterns in the dynamization of analytical tools resulting from the implementation of real-time data processing and the algorithmization of routine operations. A conceptual model for modernizing the management cycle is proposed, ensuring the transformation of reactive decisions into strategic instruments of proactive influence, thereby increasing organizational adaptability to a volatile market environment.

Keywords: managerial decision-making; ERP systems; digital transformation; information integration; algorithmic management; organizational productivity; real-time analytics.

Вступ

Сучасна парадигма менеджменту ґрунтується на здатності суб'єктів господарювання до оперативного та адаптивного реагування на динамічні виклики глобального зовнішнього середовища. Реалізація цієї здатності є неможливою без функціонування високоефективної системи підтримки прийняття рішень (СППР), що слугує ядром управлінського контуру. Застосування систем підтримки прийняття рішень уможливорює ґрунтовний та об'єктивний аналіз сфери управління вітчизняними підприємствами з метою формування оптимальної стратегії його функціонування та розвитку [1-3]. В умовах експоненціального зростання обсягів неструктурованих даних традиційні методи збору та опрацювання інформації втрачають свою ефективність, призводячи до критичних затримок у реагуванні. Основним інструментом подолання інформаційної асиметрії, дезорганізації потоків даних і мінімізації транзакційних витрат виступають системи планування ресурсів підприємства – ERP (Enterprise Resource Planning). Трансформація СППР під впливом зазначених систем є не просто технічною модернізацією IT-інфраструктури, а фундаментальною зміною управлінської культури, філософії оперування даними та методології менеджменту в цілому.

Трансформаційний потенціал ERP-систем для вдосконалення СППР реалізується через стратегічний перехід від жорсткого функціонально-орієнтованого до гнучкого процесно-орієнтованого управління. Такий підхід дозволяє нівелювати явища когнітивного суб'єктивізму та «інформаційної роздрібленості», що традиційно вважаються критичними вадами ієрархічних організаційних структур. Практичне впровадження інтегрованих платформ, зокрема вітчизняного рішення ERP «Вправно»,

уможливило формування єдиної цифрової екосистеми підприємства. У межах такої екосистеми кожна господарська операція миттєво відображається у загальному контурі оперативного обліку та аналітики, що створює об'єктивне підґрунтя для прийняття стратегічно значущих рішень [4].

Метою дослідження є аналіз трансформації процесу прийняття управлінських рішень на підприємствах під впливом впровадження ERP-систем, визначення їх ролі у формуванні інтегрованого інформаційно-аналітичного середовища управління.

Результати дослідження

Методологічна трансформація СППР під впливом ІТ-інструментарію охоплює зміну бази прийняття рішень: від ретроспективної констатації фактів до предиктивного моделювання сценаріїв розвитку. Завдяки централізації верифікованих даних менеджмент отримує можливість оперувати релевантною інформацією в режимі реального часу, що скорочує часовий лаг між виникненням проблеми та реалізацією управлінського впливу. Такий підхід забезпечує високу якість інтелектуальної підтримки керівництва, мінімізуючи ризики, зумовлені людським фактором або неповнотою вхідних даних.

Особливе значення має алгоритмізація рутинних управлінських процедур, яка дозволяє вивільнити когнітивний ресурс адміністративного апарату для стратегічного планування та інноваційного розвитку. У цьому контексті ERP-система виступає не просто як база даних, а як інтелектуальне середовище, що формує нові стандарти продуктивності прийняття рішень [5].

Теоретичне осмислення еволюції систем управління дозволяє стверджувати, що впровадження інтегрованих інформаційних систем класу ERP зумовлює докорінну трансформацію класичної моделі прийняття управлінських рішень. На рис. 1 представлена порівняльна характеристика традиційного та ERP-орієнтованого підходів, що розкриває зміну якісних параметрів управлінського циклу.

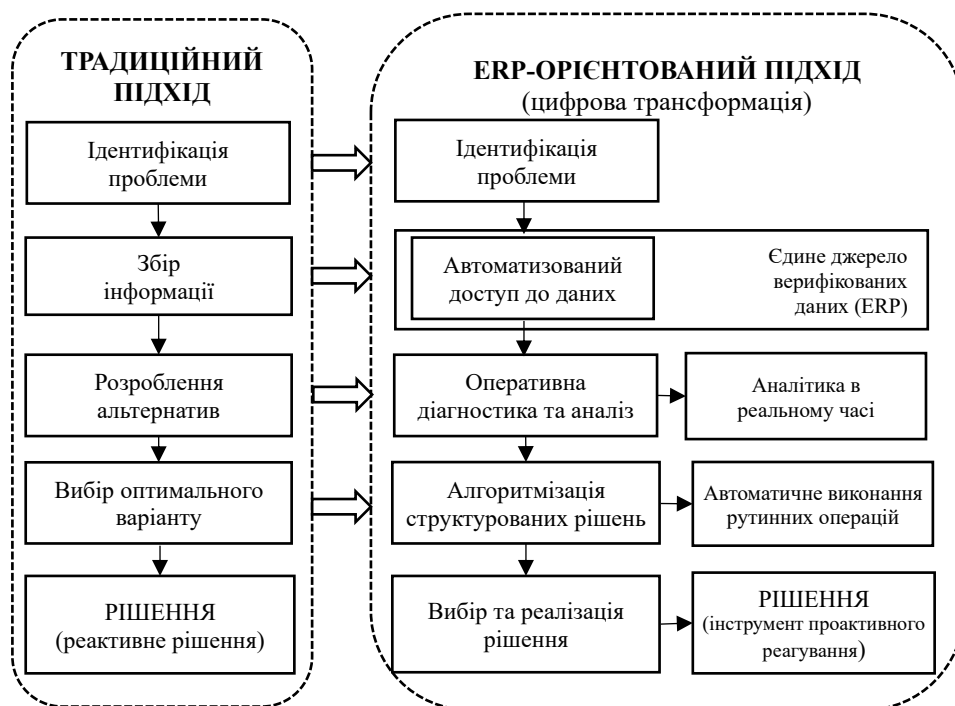

Рисунок 1 – Концептуальна модель трансформації етапів прийняття управлінських рішень під впливом впровадження ERP-системи

Джерело: авторська розробка

Основні вектори трансформації, відображені на моделі, включають:

- модернізація інформаційного базису – у межах традиційного підходу етап збору інформації характеризується «інформаційною роздробленістю», що вимагає значних часових витрат (до 60%) на мануальний пошук та верифікацію даних. ERP-орієнтований підхід забезпечує перехід до «єдиного джерела істини», де автоматизований доступ до верифікованих даних гарантує цілісність та достовірність підґрунтя для майбутнього рішення;

- динамізація аналітичного контуру – використання технологій обробки даних у реальному часі

(Real-Time Processing) трансформує етап діагностики проблеми. На зміну ретроспективному аналізу минулих подій приходять оперативна аналітика, що дозволяє менеджменту здійснювати проактивне регулювання бізнес-процесів ще до моменту виникнення критичних відхилень;

– інтелектуалізація та алгоритмізація операцій – суттєвою зміною є розподіл управлінських задач на структуровані та слабоструктуровані. Завдяки впровадженню ERP рутинні операції (планування закупівлі сировини, формування логістичних графіків) підлягають повній алгоритмізації та автоматичному виконанню системою.

Фінальна стадія управлінського циклу трансформується з реактивного рішення в інструмент стратегічного впливу, що дозволяє підприємствам не лише підвищити продуктивність праці адміністративного апарату, а й забезпечити високу адаптивність підприємств до волатильного ринкового середовища.

З огляду на викладене, трансформація процесу прийняття управлінських рішень засобами ERP-систем виступає фундаментом для побудови сучасної цифрової екосистеми підприємства. Перехід до автоматизованого управління не лише оптимізує часові витрати, а й докорінно змінює якість управлінського контуру, мінімізуючи вплив суб'єктивізму та інформаційних розривів.

Висновки

Результати дослідження засвідчили, що впровадження ERP-систем сприяє трансформації процесу прийняття управлінських рішень через інтеграцію інформаційних ресурсів у межах єдиного цифрового середовища підприємства, забезпечуючи підвищення прозорості управлінських процесів, усунення інформаційної фрагментарності й формування надійної аналітичної бази для управління.

Використання ERP-систем сприяє переходу від реактивної до проактивної моделі менеджменту, що базується на оперативному аналізі даних і прогнозуванні можливих сценаріїв розвитку. Автоматизація та алгоритмізація рутинних процедур підвищують ефективність використання управлінських ресурсів і дозволяють зосередити увагу керівництва на стратегічних завданнях розвитку підприємства.

Таким чином, інтеграція ERP-рішень у систему менеджменту забезпечує перехід до дата-центристської моделі управління, у якій інформаційні ресурси виступають стратегічним чинником підвищення ефективності та адаптивності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова А. О., Логвинюк М.П. Комплексна цільова програма покращення соціального забезпечення засобами ієрархічного цільового оцінювання альтернатив на основі сучасних СППР. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 1 (244). С. 7–11.

2. Азарова А. О., Дьогтева І. О., Шиян А. А. СППР щодо підвищення рівня інформаційної безпеки підприємства. *Інформаційні технології та комп'ютерна інженерія*. 2022. № 1. С. 12-18. DOI: <https://doi.org/10.31649/1999-9941-2022-53-1-12-18>.

3. Азарова А. О., Азарова Л. Є., Ткачук Л. М., Хісматулліна В.Ф., Блонський В. О., Вальчук В. О. Комп'ютерна програма «СППР щодо підвищення рівня інформаційної безпеки в процесах документообігу». Свідчення про реєстрацію авторського права на твір № 87562 від 08.04.2019 р. Заявка № 88800. Дата реєстрації 28.03.2019 р.

4. Азарова А. О., Венжик О. В., Красівська А. С., Юрчук Н. П., Міронова Ю. В. Застосування ERP-систем для формування ефективної стратегії управління організаційним капіталом підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 2. С. 85–90. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-13>

5. Chesang' A. The Effectiveness of Enterprise Resource Planning (ERP) Systems in Knowledge Management. *European Journal of Information and Knowledge Management*. 2024. Vol. 3. P. 42–56. DOI: <https://doi.org/10.47941/ejikm.2133>.

Юрчук Наталія Петрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: urnata@vntu.edu.ua

Чмихал Микола Миколайович – студент групи МІТ-226, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Yurchuk Nataliya P. – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Security of Information Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: urnata@vntu.edu.ua

Chmykhal Mykola M. – Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia